

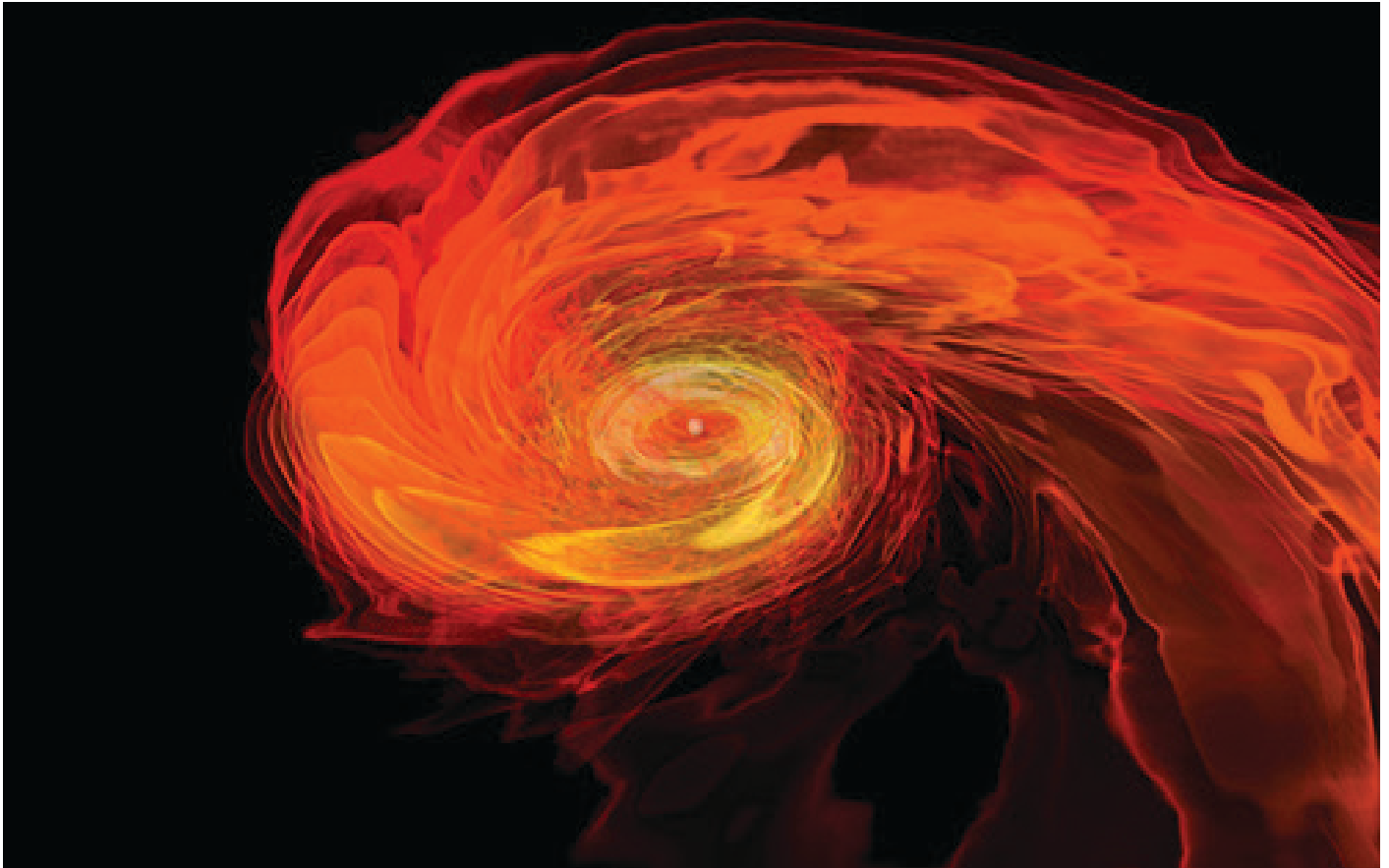
Економски факултет - Прилеп

бр. 24

октомври, 2017

Е
К
В
И
Л
И
Б
Р
И
У
М

ЕКВИЛИБРИУМ

Економски факултет – Прилеп
ЕКВИЛИБРИУМ бр. 24
Редакциски одбор

проф. д-р Димитар Николоски; проф. д-р Марјан Ангелески; проф. д-р Драгица Оџаклиеска доц. д-р Анета Ристеска -
Јанкулоска; доц. д-р Зоран Николовски; ; проф. д-р Мери Бошкоска

Лектура: доц. д-р Зоран Николовски

Дизајн: Виолета Глигоровски

Издавач: Економски факултет - Прилеп

Печати: ДООЕЛ Европа 92, Кочани

Тираж: 500

СОДРЖИНА

Воведен збор

Димитар Николоски.....стр. 3

Прв академски час

Ѓорѓи Манчески..... стр. 4

Двојна диплома на докторските студии на Економски факултет-Прилеп

Марика Башеска-Ѓорѓиеска.....стр. 5

Од архивата на Факултетот – Новата зграда на Факултетот

Димитар Николоски.....стр. 7

Педагошки семинар за француски јазик „Универзитети на светот“

Зоран Николовски.....стр. 10

Влијателни економисти – Кенет Ароу

Дејан Здравески.....стр.11

Универзитетска хроника

Елизабета Ангелеска-Атанасоска.....стр. 13

Профил 13

Марика Башеска-Ѓорѓиеска.....стр. 14

Втемелувачи на сметководствената професија

Игор Здравкоски.....стр. 16

Прва универзитетска интерна конференција на УКЛО

Елизабета Бахтовска.....стр. 19

Искусства од мобилноста Еразмус+

Моника Келешовска.....стр. 21

Од работата на дебатниот клуб на Факултетот

Дамјан Чкатроски.....стр. 22

Новости од АИЕСЕК

Сара Божиноска.....стр. 24

Новости од Студентскиот парламент

Андреј Габроски.....стр. 25

MUST..... READ, SEE, LISTEN

Глигоровски Виолета.....стр. 26

Воведен збор

Димитар Николоски

Со есента дојде и почетокот на новата академска година која за Економскиот факултет-Прилеп значеше прием на 57-та генерација бруцоши. Секој почеток со себе носи неизвесност и очекувања во однос на непознатото со кое се соочуваат новите студенти по економија. Но, ние, наставниците и соработниците на Економскиот факултет-Прилеп секогаш сме тука да им помогнеме на студентите полесно да ги совладаат тешкотиите во текот на студирањето со цел да го најдат патот до успешното завршување и стекнување диплома. Впрочем, нашиот факултет со своите кадровски и технички потенцијали и оваа академска година ја дочека подготвено и искрено се надеваме дека ќе ги исполниме очекувањата на студентите.

Токму новиот почеток претставува лајтмотив за овој 24-ти број на „Еквилибриум“ којшто повторно донесува интересни и разновидни содржини. На самиот почетокот ви го пренесуваме обраќањето на деканот, проф. д-р Ѓорѓи Манчески на првиот академски час. За двојна диплома на докторските студии на Економски факултет-Прилеп свој текст подготви проф. д-р Марика Башеска-Ѓорѓиеска, чиј лик воедно го претставуваме во рамките на рубриката Профил 13. За своето учество на франкофонски семинар „Универзитети на светот“ ќе ве запознае проф. д-р Зоран Николовски, а од архивата на Факултетот ќе ве запознаеме со тоа како течеше изградбата на новата зграда на нашиот факултет. Во рамките на рубриката „Влијателни економисти“, доц. д-р Дејан Здравески ни го пренесува ликот и делото на нобеловецот Кенет Ароу, додека за втемелувачите на сметководствената професија пишува доц. д-р Игор Здравкоски. Како и вообичаено нашата соработничка Елизабета Ангелеска-Атанасоска ја подготви универзитетската хроника во чиј контекст е и текстот на проф. д-р Елизабета Бахтовска за одржувањето на првата универзитетска интерна конференција. И во овој број на „Еквилибриум“ издвојуваме простор за текстовите на нашите студенти. Така, Моника Келешовска ни ги пренесува нејзините искуства од Еразмус+ мобилноста, Дамјан Чкатроски не запознава со работата на дебатниот клуб на Факултетот, Сара Божиноска ги донесува новостите од работата на АИЕСЕК, додека Андреј Габроски и овој пат беше задолжен за новостите од Студентски парламент. На самиот крај од овој број повторно посветуваме внимание

на културата, како и неизбежната забавна страна.

Во оваа прилика, од името на редакцискиот одбор на „Еквилибриум“, на сите студенти на Економски факултет-Прилеп, би сакал да им посакам успешна академска 2017/18 година.

Прв академски час

Ѓорѓи Манчески

На 18 септември започна новата академска година со одржување на свечен академски час. На овој настан присуствуваа новозапишаните студенти, како и наставничкиот и соработничкиот кадар на Економскиот факултет-Прилеп. Од името на деканската управа студентите ги поздравиле деканот на Факултетот, проф. д-р Ѓорѓи Манчески, а од името на студентската организација АИЕСЕК се обрати Христина Петреска. Токму затоа, во овој број на Еквилибриум, ви го пренесуваме инспиративното обраќање на деканот.

Почитувани!

Вие сте 57-та генерација која се запишува на овој факултет. На нашата институција предизвик ни е иднината но, се гордееме со минатото. На нашиот факултет завршиле многу студенти кои се инволвирале во голем дел од процесите во Република Македонија, Европа, па и во целиот свет. Посебно ми е драго, што и оваа година имам уште една прилика да ви се обратам во името на институцијата која сами ја избравте за оформување на своето високо образование, од името на вашите професори и асистенти и целиот персонал на Економскиот факултет-Прилеп и секако во мое лично име. Задоволство ми е да ви се обратам на првиот академски час во името на нашиот факултет кој е респектабилен факултет со високо реноме во Република Македонија и надвор од нејзините граници. Ова е факултет со долгогодишно искуство во областа на образованието и науката во областа на економијата, бизнисот, менаџментот и информатичките технологии.

Ова е посебен ден за сите нас! Ден кој сите вие ќе го паметите, ден кога мислите ни се враќаат кон минатото, ден кога гледајќи во вас ја гледаме иднината. Денес, вие официјално зачекорувате кон оформување на вашето високо образование, односно зачекорувате по патот што води кон освојување на знаењето што треба да биде темел на вашата успешна кариера. Вие неодамна го направивте својот прв чекор, го избравте патот по којшто ќе патуваме заедно и ќе ја креираме вашата иднина, иднината на вашите најблиски и иднината на нашата држава.

Иако одамна, секој почеток ме навраќа на

времето кога седнав на првиот академски час во кој чувствата ми беа измешани, чувствував страв, чувствував возбуда, мислев дали ќе се снајдам и дали ќе успеам да стекнам доволно знаење за да ја добијам дипломата која толку многу ја посакував, колку ќе трае сето тоа, слушав многу коментари од студентите од претходните генерации... Кога ќе се сетам на периодот поминат како студент секој пат ми идат убави спомени, наптретварувачкиот дух кој владееше меѓу колегите, на дружењето и убавите моменти. Тоа што ни го доверивте вашето образование за нас е голема чест но и голема одговорност. На Економскиот факултет-Прилеп дипломираше повеќе од 17.000 студенти. Многу од нив се на престижни позиции во компании во земјата и странство, а многу од нив водат и свои приватни бизниси. Голем дел го продолжиле своето образование на последипломските и докторските студии на нашиот факултет или пак често сенавраќаат да разменат искуствата со нашите професори. Факултетот има долгогодишно традиција и искуство во образованието и создавањето конкурентни кадри од економијата и бизнисот. Токму затоа сакам да ве повикам да се чувствувате слободни и нека Факултетот стане вашиот втор дом во којшто ќе поминете 4 години и ќе се образувате според светски стандарди.

Врз база на изградената долгогодишна традиција Факултетот ги имплементира новите знаења за едукацијата на кадрите за да биде комплементарна со промените, со цел да се овозможи соочување со предизвиците на времето што доаѓа. Во својот долгогодишен и успешен развој Факултетот често бил исправен пред голем број предизвици што секогаш успешно ги совладувал. Образовниот систем на нашата институција ги следи сите трендови на современата едукација во земјата и странство, односно секогаш се грижи да биде во функција на студентите, бизнис секторот и општествената заедница којашто ги апсорбира дипломираните студенти.

Во тој контекст, уште би сакал да потенцирам дека релациските врски и комуникацијата на Факултетот се одвиваат непречено, континуирано и отворено. Имено, Факултетот веќе има имплементирано модерна и функционална интернет страница. На неа можете да ги најдете сите потребни информации што се однесуваат на предметите, одделни материјали и содржини за предавања и вежби, распореди за одржување на испитите, распоред за колоквиумските недели и тн. Секој студент ќе добие своја e-mail адреса со domeјн на Факултетот на којашто ќе добивате најразлични информации поврзани со наставата и настаните на Факултетот.

Ви посакувам времето поминато на факултетот да ви биде исполнето со многу стекнато знаење што ќе ве

следи целиот ваш живот и ќе ве направи компетентни на пазарот на трудот, ви посакувам многу знаење што ќе го збогати вашиот дух. Ви посакувам времето поминато на факултетот да ве збогати со многу познанства и искрени пријателства и убави моменти кои ќе бидат вечни и незаборавни. Она што сакаме и очекуваме од вас е, по завршувањето на студиите, да бидете врвни професионалци и да се докажувате на високи и силни позиции, и тоа исклучиво како резултат на вашето стекнато квалитетно знаење и способности.

Јас верувам во вас, во вашата младост и вашиот интелект, односно знам дека со задоволство ќе ги завршувате вашите обврски во текот на студирањето на Економскиот факултет-Прилеп. Оттука, искрено се надевам дека Факултетот ќе ви биде убава дестинација и ќе го понесете во вашите мисли и вашите срца засекогаш, и тоа како резултат на убавите моменти и стекнатото знаење, вештини и компетенции.

Треба да се напомене дека на нашиот факултет постојат две студентски организации и тоа: Студентски парламент и AIESEC со кои факултетот има изградено одлична соработка. Преку овие организации можете да реализирате дел од Вашите интереси и цели. И на крај, уште еднаш, ви посакувам успех во совладувањето на наставните содржини!

Двојна диплома на докторските студии на Економски факултет-Прилеп

Марица Башеска-Ѓорѓиевска

Во академската 2011/12 година, Економскиот факултет-Прилеп меѓу првите факултети во Република Македонија имплементира Докторски програми како трет циклус на студии согласно Болоњската декларација и Законот за високо образование на Република Македонија. Впрочем, треба да се истакне дека нашиот Факултет даде значителен придонес во креирањето на моделот на докторски студии во рамките на проект од Темпус програмата чиј координатор беше токму Факултетот. Првата докторска програма по Претприемништво и менаџмент на мали и средни претпријатија беше креирана и реализирана во соработка со три универзитети од земјите на Европската Унија и пет од регионот на Југоисточна Европа. Програмата се одвива на англиски јазик, а според бројот и потеклото на вклучените професори и докторанти, оваа програма сосема го оправдува епитетот „меѓународна“. За атрактивноста на програмата зборува фактот на големиот број добиени менторства и 21 докторант запишани во првата генерација. До овој момент шест докторанти ја одбранија својата докторска дисертација, а уште шест се во фаза на финализација и се очекува нивно докторирање до крајот на оваа академска година. Успешната приказна продолжи и во академската 2013/14 година кога Факултетот ја запиша втора генерација докторанти од повеќе земји во регионот. Од дванаесет запишани студенти во втората генерација еден е докториран, еден е пред одбрана на дисертацијата, а останатите се во фаза на истражување за нивните докторски дисертации.

Она што секако е од посебно значење е фактот дека паралелно со одвивањето на студиите на оваа програма, Раководителот на докторски студии, проф. д-р Марица Башеска-Ѓорѓиевска обезбеди согласност со еден од Универзитетите – партнери во Програмата, докторантите да добиваат двојна диплома, со целосно признавање на докторската дисертација. Имено, после одбраната на докторската дисертација на секој докторант на оваа студиска програма, Комисија од три члена од Факултетот за менаџмент при Универзитетот Софија Антиполис во Ница, кој е рангиран во првите 500 универзитети на светската ранг листа, ја оценува докторската дисертација и го упатува докторантот на уште една одбрана, сега на овој Универзитет и пред Комисија составена од членови од Универзитетот

во Ница и еден член од Економскиот факултет-Прилеп. Со одбраната докторантите се стекнуваат со звање Доктор по бизнис администрација, односно добиваат Диплома за одбраната докторска дисертација на Универзитетот во Ница.

Ова претставува големо признание на квалитетот на докторската програма по Претприемништво и менаџмент на мали и средни претпријатија која се реализира на Економскиот факултет-Прилеп. Првиот Докторант од Економскиот факултет – Прилеп (сега доктор на науки), д-р Шпресим Доми, кој беше асистент, а сега доцент на Факултетот за агроекономија од Тирана, Албанија, веќе има закажано одбрана на дисертацијата во ноември. Негов ментор во Прилеп беше проф. Капелерас од Автономниот универзитет во Барселона, Шпанија. Во Комисијата за одбрана во Ница ќе учествува проф. Снежана Мојсовска-Саламовска која беше дел од Комисијата и на нашиот факултет. На ваков начин ќе биде заокружен целокупниот процес на добивање двојна диплома од Универзитет „Св. Климент Охридски“-Битола и Универзитет Софија Антиполис во Ница.

Од академската 2012/13 година на Економскиот факултет-Прилеп беа акредитирани уште три студиски програми на македонски јазик и тоа: Менаџмент, Маркетинг и Меѓународен бизнис на кои во академските години што следуваат се запишани вкупно 37 докторанти. На овие студиски програми досега имаат докторирано двајца, а во последна фаза пред докторирање се уште неколку докторанти.

Она што навистина заслужува да биде потенцирано е дека нашата колешка и докторант м-р Рената Петревска-Нечкоска на студиската програма по Менаџмент, како резултат на престој од еден семестар во рамките на Базилеус програмата ја оствари шансата да добие двојна диплома со Универзитетот во Гент, Белгија кој е на 69 место на светската ранг листа на Универзитети. Квалитетот, професионалноста и сестраноста се компоненти кои треба да се внесат во ваквите соработки, а кога тие бидат препознаени, се надминуваат и тешкотиите и пречките кои постојат во ваквите потфати. На овој начин се трасираат нови патеки кои отвораат врати за кариерно напредување во иднината. Во овој контекст треба да се нагласи дека м-р Петревска-Нечкоска успешно спроведе истражување за докторат во повеќе компании во Белгија и Македонија, соработуваше со различни профили на менаџмент и доби поддршка од голем број научници во Европа и САД, сето тоа благодарение на отворените хоризонти кои ги дава соработката со врвните универзитети во форма на двојна диплома.

Двојните дипломи се специфични токму во додадената вредност за универзитетите и државите меѓу кои се реализираат. Ова, секако, значи големо признание и за докторските програми на нашиот Факултет коишто станаа препознатливи и надвор од границите на Република Македонија. Ваквиот успех со себе носи голем број други придобивки и синергиски ефекти што позитивно ќе се одразат на идниот развој на нашата институција.

Од архивата на Факултетот – Новата зграда на Факултетот

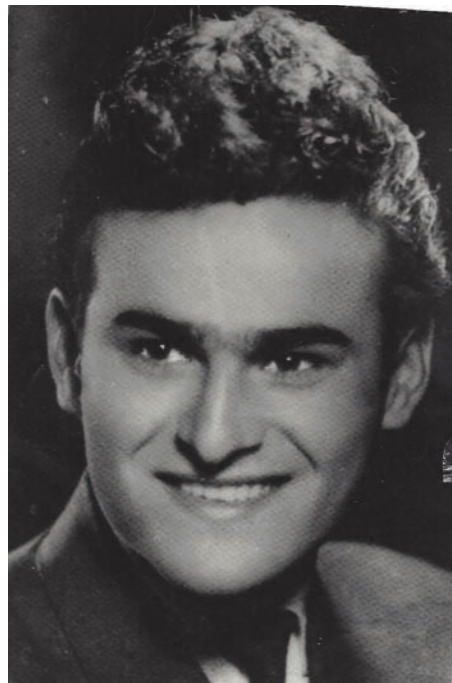
Димитар Николоски

Мал број високо-образовни институции во Република Македонија можат да се пофалат со репрезентативни објекти како што е комплексот на Економски факултет-Прилеп што со своите карактеристики може успешно да се носи со најмодерните универзитети во Европа и светот. Имено, денес Факултетот располага со извонредни материјално-технички и просторни можности за нормално одвивање на наставно-образовниот процес, што во целост кореспондираат со предвидените стандарди и критериуми за акредитација на високо-образовната дејност. И покрај тоа што денешната зграда на Факултетот е изградена пред околу 40 години, сепак таа сèуште зрачи со својата современа надворешност и функционален ентериер. Токму тоа претставуваше мотив во овој број на „Еквилибриум“ да ви пренесеме дел од архивските податоци што сведочат за изградбата и пуштањето во употреба на овој уникатен објект.

Факултетот располага со 30.000 метри квадратни бруто површина од кои вкупната површина за изведување настава изнесува 3.280 метри квадратни. Во рамките на комплексот постојат 5 амфитеатри со вкупно 1282 седишта, 9 училници со 466 седишта и 40 кабинети за наставници и соработници. Поголемиот дел од кабинетите се издвоени во посебна зграда т.н. Деканат каде што се сместени административните простории за деканот, продеканите и секретарот. Во склоп на деканатот се наоѓа и свечената сала која најчесто се користи за одржување на состаноците на Наставно-научниот совет на Факултетот како и за свечени одбрани на магистерски и докторски дисертации. Освен тоа, во рамките на Факултетот постои анекс наменет за библиотека и читални коишто со својот обем и функционалност целосно ги задоволуваат потребите на студентите и кадарот. Не треба да се забораваат и просториите што ги користат студентите како свои канцеларии за потребите на Студентскиот парламент и АИЕСЕК, како и објектите за дружење и релаксација како што се Клубот за професори и студентската кафетерија.

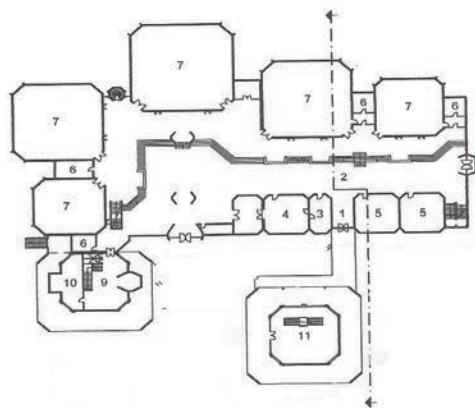
Проектант на новата зграда на Факултетот е дипломираниот инженер архитект Славчо Вренцоски кој има прилепско потекло, а денес пензионерските денови ги поминува во Скопје. Според авторот Вренцоски, најсилен инспиративен извор за овој објект е воодушевувањето од Марковите кули и многубројните

посети на оваа историска знаменитост за што и самиот автор елаборира во својата студија. Исто така, врз креирањето на концептот за Економски факултет-Прилеп влијаеле манастирскиот комплекс „Св. Наум“ во Охрид и проектот на четирите академии во Белград.

Славчо Вренцоски е роден на 24 август, 1937 година во Прилеп. По завршувањето на основното и средно образование во Прилеп се упатува на студии на Техничкиот факултет во Скопје. Дипломирал на Архитектонскиот отсек во 1963 година кај професор Борис Чипан. Неколку години по завршувањето на студиите поминува на професионално усовршување во Словенија и Финска, а посебно треба да се истакне едногодишната последипломска специјализација на Факултетот за архитектура, градежништво и геодезија во Љубљана во семинарот на професор Едвард Равникар. По завршувањето на образованието се вработил во Бирото за урбанизам при Општина Прилеп. Од 1965 до 1968 година работел во проектантското биро „Градител“, а потоа го формирал Заводот за урбанизам за проектирање каде ја има функцијата главен проектант. Во 1980 година се преселил во Скопје и се вработува во претпријатието „Македонија Табак“ од каде преминал на работа во секторот за инвестиции во Југобанка-Скопје, а потоа и во секторот за инвестиции во Стопанска банка-Скопје во 1993 година. Меѓу другото, тој е автор на неколку студии за историски обележја како што е проектот за Стоби II. Добитник е на наградите „9ти Септември“ во 1974 година за проектот Економски факултет-Прилеп и „11ти Октомври“, национална награда за објектот

„Македонија Табак“ за особен придонес во културата и уметноста. Учествувал на повеќе од 15 конкурси во нашата земја од кои освоил две први награди, како и една прва награда во Босна и Херцеговина. Позначајни реализирани проекти на архитектот Славчо Вренцоски се: Републичкиот дом за престој на стари лица во Прилеп, 1974 година; Економскиот факултет-Прилеп, 1976 година; Деловниот објект „Македонија Табак“, 1980 година; Основен урбанистички план на Прилеп, 1967 година и многу други.

Новата зграда на Економскиот факултет-Прилеп е изградена од страна на градежното претпријатие „Бетон“-Скопје, кое на тендер понудило најповолни услови за градба и кое учествувало во финансирањето на објектот со 50% сопствени средства на име кредит. Конкретните услови за користење на кредитот и градбата на објектот биле дополнително утврдени со посебен договор склучен меѓу изведувачот и инвеститорот. Притоа, Советот на Факултетот го овластил деканот, проф. Љупчо Аџи Митрески да го потпише договорот со градежното претпријатие „Бетон“. Изградбата на објектот започнала веднаш по откупувањето на плацовите од повеќе лица со цел да се оформи потребната градежна парцела. Малку е

познато дека со цел обезбедување средства за доградба на новиот објект на факултетот, Советот на Економски факултет-Прилеп донесол одлука за оттуѓување на објекти во Скопје, Охрид и Прилеп што биле во сопственост на Факултетот. Притоа, Деканската управа на Факултетот била задолжена да оцени кој објект е поприоритетен за оттуѓување до висината на обврските потребни за довршување на новиот објект. Постапката на оттуѓување била извршена на начин утврден со законски прописи за оттуѓување на основни средства.

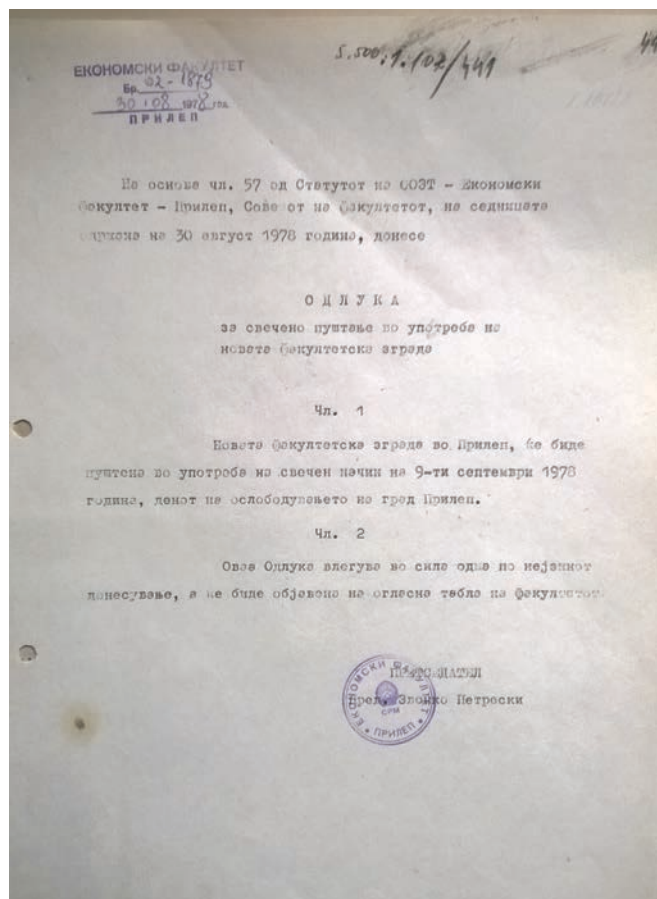
Новата зграда на Економскиот факултет-Прилеп била изградена за период од три и пол години по што следеле подготовките за нејзино пуштање во употреба. Во тој контекст, како гест на одолжување за дадениот придонес, Советот на Факултетот на седницата одржана на 30 август 1978 година донел одлука за доделување признанија-благодарници на организациите и поединците кои придонесле во изградбата на новата зграда на

Факултетот. Во тој контекст, за извонредно залагање во изградбата на новата зграда на Факултетот биле наградени следниве организации и личности: Општа заедница на образование на СР Македонија – Скопје, Градежно претпријатие „Бетон“ – IV градилиште – Битола, „Паравод“ – Скопје, „Ангросервис“ – Белград, Проф. Љупчо Аци Митрески, Славчо Вренцоски – дипломиран инженер архитект.

Новата Факултетска зграда е пуштена во употреба на свечен начин на 9 септември 1978 година. На овој чин присуствувале голем број видни личности од општествено-политичкиот живот во тоа време, како и професори и студенти на Факултетот кои сèуште живо се сеќаваат на тие возбудливи моменти. Зградата била опремена со современ мебел и останати реквизити за изведување на наставно-образовната дејност. За домаќинското работење во тоа време зборува фактот што Советот на Факултетот на седница одржана на 17 ноември, 1978 година именувала Комисија чија задача била да направи записнички преглед на инвентарот во старата зграда на Факултетот и да утврди кои делови од инвентарот можат да се употребат во новиот објект.

Во периодот од пуштањето во употреба до денес, новата зграда на Економскиот факултет-Прилеп континуирано се одржува и се обновува. Некои од просториите биле преуредени и пренаменети, но сепак тој воопшто нема изгубено од својата убавина и функционалност. Токму затоа, студентите и професорите на Факултетот се горди што имаат на користење еден ваков објект којшто претставува удобно место за учење и работа и којшто инспирира во секој поглед. Се надеваме дека овој модерен објект ќе продолжи да опстојува уште долги години како еден од карактеристичните симболи на градот Прилеп и поширокиот регион.

Педагошки семинар за француски јазик „Универзитети на светот“

Зоран Николовски

Во текот на месеците јули и август 2017 година, престојувал на педагошкиот семинар „Универзитети на светот“ (Universités du Monde) кој се одржа во Ница, Франција, бисерот на Азурниот брег. Овој семинар проследен од страна на неколку стотини професори по француски јазик од целиот свет во текот на летниот период, понуди амбициозна извонредна педагошка обука со претставување на многу иновации и примена на интеркултурниот пристап во наставата.

„Универзитети на светот“ претставуваат иновативен педагошки концепт за обука на професори по француски јазик на глобално ниво. Концептот претставува обука понудена преку соодветните работилници кои ги изведуваат докажани експерти од оваа област од Франција и од целиот свет. Овој семинар опфаќа курсеви за изучување на јазикот и педагошка дигитална обука од далечина во период од една година. Покрај наставата, заради потенцирање на интеркултурниот пристап и зближување на колегите со цел промоција на јазикот се организираат полудневни и еднодневни екскурзии за запознавање на Азурниот брег (Антиб, Монако, Мантон, Вилфранш, Марсеј...), претставување на градот-домаќин Ница, дегустација на вина и сирења, интеркултурни вечери од земјите од каде доаѓаат слушателите итн.

Секоја година, овие Универзитети нудат многу курсеви за обука на професорите по француски јазик чија цел е пред сè зголемување на квалитетот на наставата по француски јазик како и задоволување на очекувањата на професорите од целиот свет. Програмата е мошне амбициозна и се карактеризира со образовна извонредност, иновативност и интеркултуралност.

Во текот на курсевите, учесниците работат на повеќе теми кои ги опфаќаат забавните активности во наставата, обучување на професорите за рано изучување на францускиот јазик како и претставување на техниките за постигнување на оваа цел, создавање на поврзана наставна единица, креирање на игри со педагошка намена за изучување на јазикот, создавање на хумористични документи и игри на зборови, искористување на филмовите во наставата по јазик, итн. Исто така, Универзитетите на светот нудат широк спектар на други курсеви како предавање на францускиот јазик преку игра, развој на педагошките практики, различни методи за наставата по француски јазик во зависност од возраста и целта на слушателите

(деца, студенти, професионалци ...), потоа работење на теми од француската и франкофонските цивилизации: мода, парфеми, гастрономија, кино... итн. Се нудат и курсеви каде се проучува валоризирањето на интеркултурниот пристап во наставата по француски јазик, употребата на автентични медиуми (филмови, мелодии, стрипови итн.) и примена на новите технологии во наставата по француски јазик. Во текот на семинарот се дава можност и за подготвување на заинтересираните кандидати за полагање на тестот за познавање на француски јазик DELF и како проценување на нивното ниво на познавање на францускиот јазик врз основа на Заедничката европска референцијална рамка за јазиците (од A1 до C2).

Во склоп на семинарот „Универзитети на светот“ се обезбедуваат и обуки за идните професори по француски јазик кои се студенти на постдипломски студии (мастер I или II). Имено, овие студенти можат да работат на докомплетирање на нивната педагошка обука, подобрување на нивото на јазикот, како и по нивно барање, креирање на нов курс за обука врз основа на нивните потреби.

Обуката за постдипломците трае 3 недели и е составена од 3 етапи. Во првата недела се дава приоритет на изучување на францускиот јазик и се следи модулот за јазично усовршување и подобрување на нивото на познавање на јазикот. Притоа се откриваат и развиваат повеќе стратегии за предавање и изучување на јазикот. Во текот на втората недела која се вика „Од универзитет до училница“ се комплетира универзитетското образование и врз основа на барањата на слушателите се понудува образовен модул кој се состои од три главни секвенци: Методика на универзитетска работа, Педагошка пракса и стратегии за изучување на јазикот и Критериуми за избор на наставниот материјал. Овој модул е придружен

со педагошка пракса и набљудување на часот, а студентите, врз основа на нивните интереси, можат да присуствуваат и на дополнителни работилници: Предавање на јазикот преку игра и забавни активности, употреба на автентични документи и медиуми, работа на одредени аспекти од цивилизација, вреднување на интеркултурниот пристап итн.

Во текот на третата недела се обработува специјализацијата на одредената област. Педагошкиот тим на „Универзитетите на светот“ го следи изборот на модулот за обука од страна на секој кандидат, а обуката се состои од изучување на предавање на францускиот јазик преку забавни активности, откривање на нови педагошки практики како „обратниот клас“ (*classe inversée*) каде што ученикот или студентот е тој што го води часот, а не наставникот, динамизирање на наставата со помош на театарски активности итн.

Педагошкиот семинар Универзитети во светот се одликува и со голема мобилност, па интересно е да се напомене дека доколку постои потреба за обука, по повик од одредена земја, институција или професор, екипата на „Универзитети на светот“, доаѓа на лице место насекаде. Таа се одзива на повикот на институциите или професорите кои имаат потреба од обука или евалуација на нивната педагошка практика и сакаат да го направат учењето поатрактивно и позабавно со помош на докажаните динамични активности и автентични содржини.

Влијателни економисти – Кенет Ароу

Дејан Здравески

Кенет Џозеф Ароу е американски економист, писател и политички теоретичар. Тој е добитник на Нобеловата награда за економија во 1972 година и е еден од најмладите добитници на оваа награда. Ароу е роден на 23 август 1921 година во Њујорк. Неговото семејство многу го поддржувало при неговото образование. Растејќи во текот на Големата депресија, во неговата младост го прифатил социјализмот, но подоцна се оддалечил од оваа философија. Завршил во средното училиште Таунсенд Харис, а потоа дипломирал на Градскиот колеџ Њујорк во 1940 година на насока математика. По оформувањето на средното образование, Ароу се запишал на Универзитетот Колумбија на додипломски студии. Во периодот од 1946 до 1949 година бил истражувачки член на Каулсовата комисија за истражување во економијата на Чикашкиот универзитет. Во текот на истиот период бил асистент по економија на овој универзитет, а во 1951 година станал доктор на науки во Колумбија. Во текот на целиот свој работен век, Ароу бил професор по економија и операциони истражувања, а се пензионирал како професор на Универзитетот Стенфорд. Со неговата смрт на 21 февруари 2017 година светот загуби еден голем научник кој многу придонесе во развојот на економската мисла. Исто така, тој е основачки член на Папската академија на општествените науки, како и основач на организацијата „Економисти за мир и безбедност“. Меѓу поголемиот број ангажмани, треба да се истакне дека бил претседавач и член на меѓувладиниот панел за климатските промени.

Од денешна перспектива Ароу претставува истакната фигура во повоената неокласична економска мисла. Многу од неговите поранешни студенти и самите се добитници на Нобеловата награда за економија. Неговите најзначајни работи се неговите придонеси кон теоријата на општествен избор, особено т.н. „теорема на невозможното на Ароу“ и неговата работа на анализата на општата рамнотежа. Исто така, свој придонес дал и во многу други области на економијата, вклучувајќи ја теоријата на ендеген раст и информациската економија. Ароу останал активен на меѓународната сцена преку различни иницијативи, меѓу кои „Економисти за мир и безбедност“ и е член на советодавното тело за стимулации на глобалното здравје.

Теорема на невозможното

Теоремата на невозможното како едно од најголемите достигнувања на овој еминентен економист потекнува од неговата докторска теза, при што во неа изведува резултат во завршен облик. Според оваа теорема невозможно е да се одреди општествената

преференција која ќе го задоволува секој од следниве услови: Недиктаторство - претпочитањата на поединецот не треба да станат групни без да се сметаат претпочитањата на другите; поединечна сувереност - секој поединец треба да може да ги подреди изборите на било кој начин и да назначи врски; едногласност - ако секој поединец претпочита еден избор пред друг, тогаш групата треба да го направи истото; слобода од нерелевантните алтернативи - ако изборот е отстранет, тогаш поредокот на другите не треба да се промени; уникатност на групниот поредок - методот треба да го добие истиот резултат каде и да биде применет под одредени претпочитања. При тоа, групниот поредок треба да биде транзитивен. Оваа теорема наоѓа многу примени меѓу кои се и импликациите за економската благосостојба и теориите на правда. Подоцна, истата била проширена со либералниот парадокс на Амартија Сен, според којшто давајќи статус на „минимална слобода“ не постои начин за остварување на Паретова ефикасност, ниту за избегнување на проблемот на општествен избор на неутралност, туку се добиваат нееднакви резултати. За илустрација на оваа теорија би биле следниве избори за поделба на некој ресурс (пр. шише со вода) помеѓу три алтернативи (пр. луѓе). Да ги наречеме А, Б и В.

Избори	Алтернативи (луѓе) А,Б,В
Избор 1	А не добива ништо, Б и В обиваат по пола
Избор 2	Б не добива ништо, А и В обиваат по пола
Избор 3	В не добива ништо, А и Б обиваат по пола.
Избор 4	да се подели водата на три еднакви дела

Така, ако секој поединец гласа за да добие најмногу вода, изборот 4 ќе биде трет во секој список и при секој директен избор ќе изгуби 2 наспроти 1 во нееднаква распределба. Бидејќи сите овие избори се Парето ефикасни, ниедна благосостојба не може да биде подобрена без намалување на благосостојбата на другите. Изборот 4 нема да биде избран, бидејќи секогаш ќе има други претпочитани избори.

Теорија на општа рамнотежа

Работејќи со Жерар Дебре, Ароу го направил првиот точен доказ за постоењето на пазарната рамнотежа на чистење, давајќи одредени ограничувачки претпоставки. За ова дело и неговите други придонеси, Дебре ја добил Нобеловата награда за економија во 1983 година. Ароу го проширил моделот и неговата анализа ја вклучува неодлучноста и стабилноста. Неговите придонеси кон теоријата на општата рамнотежа биле под силно влијание на делото „Богатството на народите“ од Адам Смит. Во 1974 година, Американската економска асоцијација објавила труд напишан од Кенет Ароу, со наслов „Општа економска рамнотежа: Цел, аналитички техники, групен избор“ (General Economic Equilibrium: Purpose, Analytic Techniques, Collective Choice), каде изјавил, „Од времето на Богатството на народите од Адам Смит во 1776 година, една периодична тема на економската анализа имала одреден степен на кохерентност помеѓу огромната бројка на поединечни и навидум различни одлуки околу купувањето и продавањето на добра. Во секојдневието постои некаква рамнотежа помеѓу количините на добра и услуги кои некои поединци сакаат да ги набават и количини кои другите поединци сакаат да ги продадат. Дали купувачите бројат точно дали ќе можат да ги остварат своите мотиви и дали продавачите вообичаено не произведуваат големи количини на добра кои не можат да ги продадат. Ова искуство на рамнотежа е толку раширено што не го подигнува интелектуалното ниво помеѓу лаиците; тие тоа го земаат здраво за готово што не треба да го разберат механизмот како се случува.“

Теорија на ендеген раст

Ароу ја истражувал теоријата на ендеген раст (исто така позната како „нова теорија на раст“), која сакала да го објасни изворот на технолошка промена, кој е клучен поттикнувач на економскиот раст. Додека оваа теорија не станала позната, технолошката промена се сметала за егзогена т.е. се претпоставувало дека тоа се случува надвор од економските активности и била надвор во стандардните економски модели. Во исто време немало економско објаснување зошто тоа се случува. Теоријата на ендеген раст обезбедила стандардни економски причини за тоа зошто претпријатијата прават иновации, водечките економисти да мислат на иновацијата и технолошката промена која е одредена од економските чинители, што е ендегено на економските активности и припаѓа во рамките на моделот.

Информациска економија

Во другите свои пионерски трудови, Ароу ги истражувал проблемите предизвикани од асиметричните информации на пазарите. Во многу трансакции, една страна, обично продавачот, има повеќе информации околу производот што треба да се продаде отколку другата страна. Асиметричните информации создаваат стимули за страната со повеќе информации за да ја измами страната со помалку информации. Како последица, се развиле бројни пазарни структури, вклучувајќи гаранции и потврдување од трета страна што им овозможува на пазарите со асиметрични информации да функционираат нормално.

Кенет Ароу како еден од врвните американски економисти бил избран за член на Американската академија на науките и уметностите во 1959 година. Бил еден од добитниците на Националниот научен медал во 2004 година коешто е највисоко научно признание во земјата, доделено од претседателот Џорџ Буш за неговите придонеси кон истражување на проблемот за донесување одлуки користејќи несовршени информации и неговото истражување за носење на ризикот. На 21 февруари 2017 година, на 95 годишна

Универзитетска хроника

Елизабета Ангелеска-Атанасоска

Првиот академски час на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола во новата академска 2017/18 година се одржа на Факултетот за безбедност-Скопје, како една од единиците на нашиот Универзитет, во рамките на одбележувањето на јубилејните 40 години од формирањето на Факултетот. Централната свеченост по повод новиот академски почеток се одржа на 18 септември 2017 година, во амфитеатарот на Факултетот за безбедност. Покрај комплетното раководство на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола, управата и вработените од Факултетот за безбедност, на свеченоста во чест на новата генерација студенти, присуствуваа и министрите во Владата на Република Македонија, за одбрана и за внатрешни работи, Радмила Шеќеринска и Оливер Спасовски.

Посакувајќи успешна академска година, ректорот проф. д-р Сашо Коруновски во пораката до студентите потсети дека започнуваат еден нов степен на едукација низ којшто ќе ги градат специфичните знаења, ќе се изградуваат како личности и ќе стекнуваат нови, интересни искуства, пријателства и контакти што многу ќе им значат во животот.

Деканот на Факултетот за безбедност, проф. д-р Никола Дујовски во своето свечено обраќање се осврна на почетоките и значењето на Факултетот за безбедност којшто остварил и остварува значајни резултати во унапредувањето и развивањето на безбедносниот систем на Република Македонија. Во рамките на свеченоста беа доделени индекси на најдоброто запишаните студенти на студиските програми на факултетот за безбедност – Скопје и благодарници на поранешни декани, институции и поединци, меѓу кои и на ректорот на УКЛО, проф. д-р Сашо Коруновски. Во продолжение го пренесуваме обраќањето на Ректорот. Драги студенти,

Сите ние на нашиот Универзитет, сите денеска присутни на Факултетот што го одбравте, се радуваме на вашето присуство, но во вас гледаме и голем предизвик затоа што нашата работа е многуслојна и изискателна, однасбара да ве оспособиме за учење долж животот, но и активно да ве вклучиме во наставата, да ги прошириме вашите хоризонти и сите заеднички да ја надминеме синтагмата на учење само за испити. Со самиот чин на запишување покажавте подготвеност и мотивираност за учење, а тоа во студентскиот живот многу ќе ви биде потребно. Однесувајте се со љубов кон својата идна професија којашто е толку значајна и толку потребна за секое современо општество, но и со полна одговорност кон самите себе, своите семејства и сите што на кој било начин го поддржуваат вашето студирање. Како ректор на Универзитетот чувствувам голема одговорност затоа што мене лично, на тимот на моите проректори, на деканите и продеканите на факултетите, но подеднакво и на сите служби што ви стојат на располагање, на сите вработени на Универзитетот основна преокупација ни е да работиме во полза на вашите потреби и максимално да придонесеме за да се чувствувате добро.

Профил 13

проф. д-р Марика Башеска Ѓорѓиевска

Еквилибриум #1: За да се опише во целост една личност, несомнено, потребни се многу зборови. Сепак, би сакале да знаеме со кои пет зборови би се опишале себеси најдобро?

проф.-д-р Марика Башеска Ѓорѓиевска

Навистина е тешко, но еве еден обид: либерална, оптимист, ранлива, неконвенционална, современа

Еквилибриум #2: Инспирацијата е составен дел од успешната работа. Од каде Вие лично ја црпите животната енергија и инспирација?

проф.-д-р Марика Башеска Ѓорѓиевска

Сметам дека секој човек во генот носи некаков вид и квантум на енергија. Тоа го следи низ животот. Јас имам силна животна енергија, а инспирацијата за активирање на мојата енергија ја црпам насекаде – низ уживањето во спознавање на нови содржини, низ комуникација со луѓето, со студентите, со пријателите, со колегите од странските универзитети. Ме инспирира атмосферата во тие универзитети креирана за творење

и комуникација. И најмногу патувањата и впивањето на целокупното окружување во секој нова средина.

Еквилибриум #3: Како професор со долгогодишно искуство, кој предизвик сте го пропуштиле во Вашиот професионален развој?

проф.-д-р Марика Башеска Ѓорѓиевска

Генерално сум задоволна од мојот професионален развој имајќи предвид дека еден дел од него го поминав во еден систем којшто не нудеше многу можности. Но затоа, штом ми се укажа првата можност за проширување на видиците јас ја искористив со што ми го отвори патот кон осознавања на нови подрачја во мојата научна и професионална преокупација. Секако, за мене предизвик бил да бидам дел од некоја високообразовна институција со висок рејтинг - што не го остварив на долгорочен план. Но, затоа пак, создадов можности низ мојот работен век за многубројни кратки присуства и ангажмани во институции кои се предизвик за секој универзитетски професор.

Еквилибриум #4: Што е тоа нешто, што секогаш ве интригира, а никогаш не можете да го објасните?

проф.-д-р Марика Башеска Ѓорѓиеска

Како човек сум многу реална и нема нешто што ме интригира и што е надвор од она што може да се објасни. По однос на сите животни прашања стојам цврсто на земја.

Еквилибриум #5: Кое е Вашето животно мото?

проф.-д-р Марика Башеска Ѓорѓиеска

Никогаш да се немаат големи и нереални очекувања од ситуации и луѓе. Само така разочарувањата ќе бидат сведени на минимум. И уште едно – Се во животот е перцепција!

Еквилибриум #6: Дали како битие, што егзистира сега во овој момент, сте се запрашале: тука сме, сега и никогаш повторно. Или имате некое свое објаснување?

проф.-д-р Марика Башеска Ѓорѓиеска

Јас го разбираам нашето постоење како еден момент во бесконечноста. Моите објаснувања се поврзани исклучиво со материјата и нејзините движења. За мене се е математика, физика, хемија.

Еквилибриум #7: Кои се особините што најмногу ги цените кај луѓето, генерално?

проф.-д-р Марика Башеска Ѓорѓиеска

Искреноста којашто за жал се помалку е присутна во ова време на трка на самите со себе.

Еквилибриум #8: Дали некому сте му го промениле животот?

проф.-д-р Марика Башеска Ѓорѓиеска

Во текот на мојот живот сум добила признанија од студенти на кои сум им помогнала да го трасираат својот пат во ситуации кога избирале полесна варијанта во животот – откажување. Не би можела друго да кажам и сметам дека би било подобро ова прашање да го поставите на спротивната страна.

Еквилибриум #9: Како ја објаснувате конечност на постоењето?

проф.-д-р Марика Башеска Ѓорѓиеска

Ова прашање има слична подлога со шесттото прашање. Моето објаснување е секогаш поврзано со материјалниот свет, со животниот циклус, со вселенската рамнотежа, со движењето на енергијата...

Еквилибриум #10 : Дали имате некоја желба што би сакале да Ви се исполни?

проф.-д-р Марика Башеска Ѓорѓиеска

Да имам здравје и енергија за уште многу патувања и откривања на убавините на земјите низ светот!

Еквилибриум #11: Како правите катарза од негативните луѓе, настани итн.?

проф.-д-р Марика Башеска Ѓорѓиеска

Со игнорирање, со избегнувањена контакти со негативни луѓе. Собришење од меморијана негативното. За среќа поседувам способност, интуиција или како и да се нарече тоа, да почувствувам негативен флуид. Се трудам веднаш да се оддалечам и да се зафатам со она што ме исполнува и прави среќна (работа и патување)

Еквилибриум #12: Личност која што била, или сеуште е гуру во Вашиот живот?

проф.-д-р Марика Башеска Ѓорѓиеска

Мој гуру низ животот? Без дилема – мојот татко! Човек со ширина кој во едно време на силна ограниченост ми ги отвори сите видици и ми овозможи да излезам од вообичаеното. Ме научи да уживам во спознавањето на нови нешта, да ги доживувам работите околу мене со силен интензитет, да ги впивам впечатоците од секоја пропатувана дестинација.

Еквилибриум #13: Доколку имате можност, би се вратиле во минатото, или пак би си рнале во иднината?

проф.-д-р Марика Башеска Ѓорѓиеска

Без дилема – за мене постои само иднината! За мене животот е денес и во иднина. Ја сакам неизвесноста, предизвиците и справувањето со нив!

Втемелувачи на сметководствената професија

Игор Здравкоски

Економијата како општествена наука е важна за секого, бидејќи со нејзина помош се откриваат принципите на општественото живеење и интеракциите на луѓето. Овде нема да ја презентираме економијата. Ниту една економија не може да функционира без сметководството. Тоа што сметководителите го запишуваат, претставува потврда за напредокот на многу цивилизации и култури низ времето. Со запишувањето на податоци и факти е постигнат развој на многу стпански гранки бидејќи сметководствените документи овозможуваат гаранција за финансиско деловните односи. Во овој контекст, ќе биде направен осврт на личностите кои намерно или ненамерно ја предизвикале креацијата и откривањето на сметководството и сметководствената професија. Со други зборови тие се творците кои го поставиле темелот на сметководствената евиденција.

Првите податоци за водење на сметководство се појавиле многу одамна, односно во времето на древна Месопотамија, кога се појавиле и првите сметководители. Нивната работа се одвивала во тогашните храмови каде што ги следеле и евидентирале даноците кои биле исплатувани во овци и разни земјоделски производи. Тие даноци биле собирани за религиозните власти. Затоа, според многу историчари, се смета дека овој процес на запишување како и евидентирањето на сметките потекнува токму од нив. Истото запишување се правело и при размената на стоки и услуги кај трговците и сл.

Почетоците на сметководството

Италија е земја со многу историски личности меѓу кои и во областа на сметководството. Така, во 15-от век, поточно во 1494 година, како прв начин на евиденција т.е. книговодство со двоен влез е запишано од италијанскиот монах и математичар Лука Пачиоли (Luca Pacioli). Тој постојано зборувал дека е потребно да се употребуваат книги за разна евиденција, а позната неговата изјава „човек не треба да оди на спиење сè додека неговите задолженија и кредити не се еднакви“. Во неговата книга „Збирот на аритметиката, геометријата, пропорциите и пропорционалноста“ (Summa de arithmetica, geometria, proportioni et proportionalita) опишува начин на водење сметки за средствата, обврските, капиталот, приходите и трошоците, многу слично на системите кои се користат денес во билансот на успехот и билансот на состојбата па, затоа тој е наречен „Татко на сметководството“.

Бенедето Котрули (Benedetto Cotrugli, на хрватски Benedikt "Benko" Kotruljević), бил роден во градот Рагуза (денешен Дубровник) во 1416 година. Бил познатна повеќе полиња како трговец, економист, научник, дипломат и хуманист. Во делото „За трговијата и совршениот трговец“ (Della Mercatura et del Mercante Perfetto), Бенко научно ги претставил принципите на трговијата, парите, осигурувањето и системот на книговодство со двоен влез. Ова дело во ракопис е напишано во 1458 година, а во 1573 година било отпечатено како книга. Текстот на неговиот ракопис од 1458 година е проследен со додаток кој содржи прикази за попис, инвентар и многу записи во дневникот. Овие сметководствени евиденции јасно ги прикажувале прашањата поделени по теми: различни видови на трансакции и бизниси, даноци, посредување и останати трошоци. Бенедето претходи и на описот прикажан од Лука Пачиоли од модерен систем за двоен влез во неговата „Summa de arithmetica...“ од 1494 година и ја потврдува вредноста на неговото дело. Книгата „Дела Меркатура“ доживува и второ издание во 1602 година, со што повторно ги зацврстува квалитетот и значењето на содржината на делото. Како дипломат на Кралството Неапол, тој поминал околу 15 години во судот во Неапол, а подоцна починал во градот Аквила.

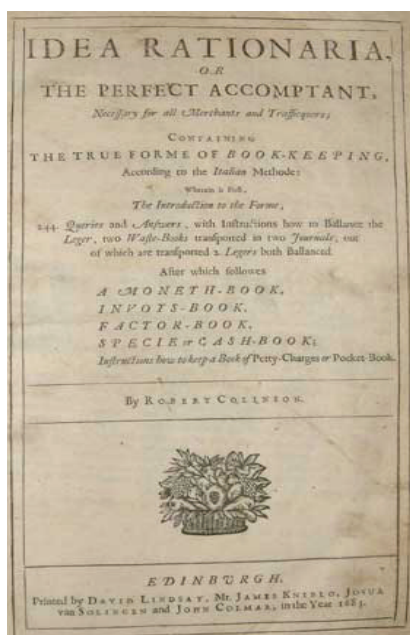

Во 17-от век, следуваат изданија на повеќе сметководствени книги. Автор на значајната книга „Idea Rationaria“, напишана во 1683 година е Роберт Колинсон (Robert Colinson) како првата книга за книговодство објавена во Шкотска и е меѓу важните документи кои се вклучени во „ICAS Antiquarian Collection“, моментално сместени во Националната

библиотека на Шкотска. Колинсон бил шкотски трговец во Холандија, пред да се определи да предава книговодство во Единбург. И во следниот век, повеќе книговодствени публикации на англиски јазик биле објавени во Шкотска или биле од шкотски автори. Овој период бил познат како „шкотско просветение“, кога науките и уметноста уживале огромен пораст и привилегии. Во оваа развојна ера се оформил и првиот сметководителна компанија. Значаен лик од овој период е Томас Стивенс (Thomas Stevens), главен сметководител на трговската компанија под името „Источна Индија“, која се смета за првата модерна акционерска компанија.

Во 18-от век, покрај својата добро позната работа со керамика и керамички бизнис, Џосија Веџвуд (Josiah Wedgwood) се смета за првиот сметководител кој водел сметководство на трошоците. Тој утврдувал добивка или загуба од секој производ кој бил продаден од неговата фабрика. Неговото евидентирање на трошоците не се однесувало само на трошоците за материјали и вложениот труд, туку и за пресметките за јаглен, складирање и транспорт. Исто така, познато е дека студиозните навики на Џосија го откриле неговиот главен службеник дека врши проневера на пари.

Институтот за цертифицирани сметководители на Шкотска

Во 19-от век, поточно во 1831 година, сметководителите го добиле своето прво јавно признание со донесувањето на Законот за стечај кој ги овластувал трговците и банкарите како доволно квалификувани да вршат ревизија. Значаен лик од тој период е Вилијам Велч Делојт (William Welch Deloitte). Тој е внук на грофот Делојт, кој за време на француската револуција избегал од Франција. Неговата кариера

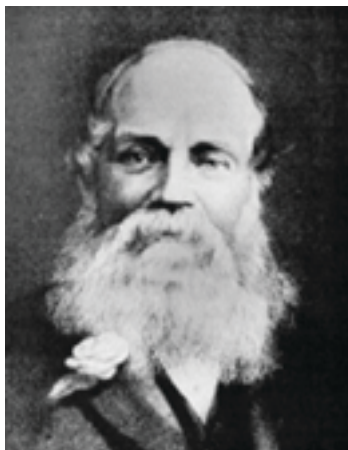
започнува многу рано кога на возраст од само 15 години станал асистент на службено лице во стечајниот суд во Лондон, а таму научил многу за бизнисот. На возраст од само 25 години, во 1845 година, Вилијам Делојт ја основал својата книговодствена компанија. Таа била една од четирите големи книговодствени компании кои биле формирани во тој период. Во текот на годините оваа компанија претрпувала многу рестрикции, спојувања и комбинации, но и денес гордо го носи своето име. Во овој период, поточно во 1853 година е формирано „Здружението на сметководители во Единбург“ (Society of Accountants in Edinburgh-SAE) на кое за прв претседател е назначен Џејмс Браун (James Brown). Тој бил забележан во „Историјата на сметководството и сметководителите“ (A History of Accounting and Accountants) како истакната личност со големи заслуги и за кого стои забележано: „Тој беше искрен и пријатен во начинот на неговото однесување, исправен и чесен во сите негови дела“. Џејмс Меклеланд (James McClelland), е негов колега во „Институтот за сметководители и актуари во Глазгов“ (The Institute of Accountants and Actuaries in Glasgow-IAAG). Тој е познат по формирањето на Здружението за образование во Глазгов и Друштвото на секуларните училишта, исто така во Глазгов. Долги години се сметал за авторитет и главен во неговата професија. Џон Смит (John Smith), е именуван за прв претседател на „Здружението на сметководители на Абердин“ (Society of Accountants in Aberdeen-SAA). Денес, Абердин е трет најнаселен град во Шкотска. Здружението е основано од страна на Џејмс Местон (James Meston) и Вилијам Милн (William Milne) во 1866 година. Во „Историјата на сметководството и сметководителите“ за него е забележано: „Неговиот карактер одредуваше универзална почит, а неговите бизнис квалификации обезбедија имплицитна доверба кај многумина клиенти, на чии интереси тој го посвети најблиското внимание“.

Подоцна, овие три институции SAE, IAAG и SAA, се спојуваат во ICAS како што го знаеме и денес. ICAS е основана во 1854 година од страна на Кралската повелба, што го прави најстарото професионално тело на овластени сметководители. ICAS потекнува од Единбуршкото здружение на сметководители, Институтот за сметководители и актуари во Глазгов и Абердинското друштво на сметководители. Џејмс Браун, Џејмс Меклеланд и Џон Смит биле првите претседатели на трите институти, а за прв претседател на ICAS бил именуван Роберт Гордон Симпсон во 1951 година.

Напредокот на сметководството во 20-иот век

20-тиот век е период на големи промени. Во овој период се појавува и првата жена која е примена во едно од друштвата на сметководители. Тоа е Изобел Гатри (Isobel Guthrie). Нејзиниот прв обид бил

уште во 1915 година но, бил безуспешен затоа што жените сеуште ги немале правата коишто ги имале мажите. Со донесувањето на Законот за отстранување на дискриминаторскиот однос кон жените, во 1919 година се донесува клаузула која го отфрла дисквалификувањето на полот за било какво членство. Така, Изобел станала ученичка и практикант во фирмата кај нејзиниот татко а по тестирањето во „Институтот

за сметководители и актуари во Глазгов“ во 1923 година таа била примена во оваа престижна институција. Со тоа, таа го започнала незапирливиот процес на вклучување на жените во многу сфери од општеството вклучително и во сметководството.

Во овој период се обзnanува и форензичкото сметководство. Сметководителот Френк Џ. Вилсон (Frank J. Wilson) бил ангажиран во случајот на пресудата на Ал Капоне во Чикаго во 1931 година. Претходно, многу пати биле правени напори да се затвори нелегалниот бизнис со алкохол на злогласниот гангстер, но сето тоа не вродило со успех. Затоа, Специјалната разузнавачка служба на американското Министерство за финансии го назначува Френк Вилсон да ги испита и провери даноците на Ал Капоне. Во опсежното анализирање се откриваат докази за масовно избегнување на данок на доход. Ова го доведува Капоне до казна затвор од 11 години во кој период и умира.

Исто така, сметководителите имале голема улога и во текот на Втората светска војна а меѓу нив, најпознат бил Ицак Штерн (Itzhak Stern). Тој бил сметководител во фирмата „Schindler's enamelware“ во Краков. Освен што бил сметководител, Штерн бил и пријател на германскиот индустријалец и член на нацистичката партија Оскар Шиндлер. Ицак Штерн бил задолжен да им прави фалсификувани документи на Евреите, така што тие биле претставувани како квалификувани машинисти и фабрички работници. Тие имале помал надомест од останатите работници во фабриката на Шиндлер, но на таков начин биле спасени

од Холокаустот. Околу 1100 Евреи, благодарение на залагањата на Штерн и Шиндлер ја преживеале Втората светска војна, а врз основа на Шиндлеровиот список, подоцна е направен и снимен филм. Роберт Гордон Симсон (Robert Gordon Simpson), е човекот кој во 1951 година е именуван за прв претседател на ICAS, а Примроуз Скот (Primrose Scott) е првата жена претседател која е назначена во 1994 година.

Сметководството денес

Професорот Сер Дејвид Твиди како претседател Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (International Accounting Standards Board-IASB), направи големи напори за ревитализација на меѓународните сметководствени стандарди и се смета за главен застапник за глобалното прифаќање на транспарентноста, одговорноста и ефикасноста во сметководството. Тој бил примен во Сметководствениот дом на славните на државниот универзитет во Охајо во 2013 година. Исто така, професорот Твиди бил претседател на ICAS, во периодот од 2012 до 2013 година. Неговото залагање може да се сумира преку следнава негова изјава: „Академски талентираниите млади луѓе од обесправените заедници да бидат во можност да направат чекори во професионалната кариера во сметководството“. Ова негово наследство е продолжено и денес.

Оливија Киртли била назначена од страна на „Националната асоцијација на корпоративни директори“ (National Association of Corporate Directors-NACD), како еден од највисоките професионалци во управувањето во САД и е високо почитувана како застапник за глобалната корпоративна транспарентност. Оливија работела и во „Меѓународната федерација на сметководители“ (International Federation of Accountants) за реконструкција на довербата на јавноста во финансиското известување. Таа била претседател на МФС во 2014 година и ја продолжува нејзината мисија за промоција на професионална пракса во светот.

Прва универзитетска интерна конференција на УКЛО

Елизабета Бахтовска

Во периодот од 29 до 30 септември, Универзитетот „Св. Климент Охридски“–Битола ја одржа првата интерна конференција на тема „Науката на УКЛО - искуства и перспективи“ или УКЛО 21-УИК. На оваа интерна универзитетска конференција на нашиот Универзитет присуствуваа 109 академски и научни кадри од УКЛО. Пријавени беа 86 трудови, од вкупно 128 автори и коавтори, исто толкав број рецензенти, 16 презентери, шест стручни комисији според научните подрачја и 6 модератори за презентирање на општите коментари и заклучоци за пристигнатите трудови од рецензентите. Општ впечаток од сите присутни е дека Конференцијата беше многу корисна и применлива, зашто таа обезбеди можности за стекнување дополнителни и применливи знаења околу начинот на подготовка на трудови за меѓународни списанија, начинот на подготовка на успешни апликации, информации околу можностите за работа на лабораториите на УКЛО коишто се во фаза на ставање во функција. Исто така, цениме дека особено важно е дружењето меѓу членовите од различни единици од нашиот Универзитет како нов дополнителен и важен момент.

Првенствената и основна цел на конференцијата е во насока на квалитативно и квантитативно подобрување на научно-истражувачката и проектната активност на Универзитетот и зголемување на меѓусебната доверба

помеѓу академските кадри на УКЛО. Од ваквите форми на заедничка соработка се очекува подобрување на вештините и компетенциите на академските кадри, но и повисок степен на интеграција на Универзитетот.

Конференцијата се одвиваше во пленарни и поединечни стручни сесии. Поконкретно, првата пленарна сесија со наслов „Видливост, искуства и добри практики при изработката на научно-истражувачки трудови“ се однесуваше на презентации за подигнување на видливоста на научните достигнувања на УКЛО. Исто така, истакнати професори кои имаат искуство во објавување трудови со фактор на влијание и користење ИТ алатки за полесна подготовка на трудовите ги презентираат добрите практики и искуства и истите ги споделија со учесниците на Конференцијата. Втората сесија беше посветена на темата „Проектни активности и лаборатории на УКЛО“ при што се пренесени искуствата од успешно реализирани проекти од програмите Erasmus+, Horizon2020 и ИПА проектите за прекугранична соработка, како и искуствата околу подготовка на проектни

апликации, како и одржливоста на проектите, постоење и користење на резултатите на проектот и по нивното завршување. Посебен акцент беше ставен на унапредувањето на апликативната дејност и соработката со бизнис заедницата, преку презентации за можностите што ги нудат лабораториите на УКЛО. Вториот ден беше посветен на работата на стручни сесии, според научните подрачја на пристигнатите трудови и опфати презентација на општите коментари и заклучоци по пристигнатите трудови од страна на стручните комисији, при што, модераторите, од шесте стручни комисији избрани од координативното тело, според научните подрачја, ги претставија општите коментари и заклучоци за пристигнатите трудови, добиени од рецензентите на трудовите.

Во услови кога високото образование се соочува со бројни предизвици и кога универзитетите ја ревидираат и рedefинираат својата позиција во општеството, потребата од заедничко споделување на интересите, приоритетите, добрите практики и уште повеќе потребата од усовршување, подобрување на сопствените знаења и вештини станува исклучително значајна. Како резултат на овој настан се очекува зголемување на видливоста на универзитетот, преку зголемувањенабројотнаобјавенитрудови, зголемување на бројот на пријавени проектни апликации, интензивирање на работата на лабораториите,

но пред сè зголемување на соработката помеѓу вработените наставници, соработници и истражувачи на УКЛО во сите претходно наведени активности. Впрочем, еден од приоритетите на програмата Еразмус+ за 2018 е поддршка на професионалниот развој на академските кадри, промовирајќи висококвалитетно и иновативно образование со употреба на нови современи методи и алатки за учење.

На крајот, уште еднаш треба да се истакне дека УКЛО21-УИК како нова иницијатива на Универзитетот „Св. Климент Охридски“-Битола е во насока на стекнување поголема меѓусебна доверба и соработка на кадрите од нашиот Универзитет за да се охрабрат и да започнат заедничко учество во поголеми проектни апликации, но и во научно-истражувачки проекти. На крајот од конференцијата секој учесник пополни анкетен прашалник во однос на повеќе прашања како што се: Дали конференцијата ги исполни очекувањата? Дали темите што беа презентирани им беа корисни? Кои се препораките при одржување на слични собири? Кои теми би сакале да се разгледуваат? итн. Врз основа на сумираните резултати од анкетниот прашалник ќе произлезат заклучоци и препораки од Координативното тело на Конференцијата и од Организацискиот одбор, што како документ ќе биде и официјално објавен и достапен до академската заедница на УКЛО.

УНИВЕРЗИТЕТ
„Св. Климент Охридски“ - Битола

Искуства од мобилноста Еразмус+

Моника Келешовска

Еразмус+ звучи како почеток на една бајка. Предизвикот којшто го нуди оваа програма привлекува многустуденти да реализираат меѓународна мобилност. Оттука, произлегува нејзината голема популарност, не само кај нас туку и во цела Европа. Откако слушнав повеќе искуства поврзани со мобилностите Еразмус+ решив и јас да станам дел од оваа приказна, односно да аплицирам на објавениот конкурс за мобилност на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола. Апликацијата ја испратив веднаш по разговорот со една моја пријателка која еден семестар помина во странство како дел од оваа програма. Мојата приказна Еразмус+ започна благодарение на Економскиот факултет - Прилеп и помошта од професорот Димитар Николоски коишто ми овозможиле мобилност на Универзитетот во Бамберг, Германија.

Сè до пристигнувањето во Бамберг, во себе чувствував мала несигурност бидејќи немав големо познавање од јазикот и местото каде што ќе престојувам. При самото пристигнување во градот ми беше приредено добредојде од мојата германска пријателка Тереза, која ми беше доделена од Универзитетот како тандем партнер. Нејзина задача беше да ми помогне во врска со моето сместување, обезбедување на документација и да ми даде одговор на сите прашањата во врска со мојот престој во Германија.

Со оглед на тоа што немав големо познавање на германскиот јазик, решив да посетувам интензивен курс во времетраење од 3 недели. Покрај формалната програма и учењето на јазикот бевме дел од неформални активности кои придонесоа за подобро запознавање на градот и културата. Во тој контекст, интересно е да се истакне дека во Бамберг постојат дури 9 локални пиварници. Како резултат на тоа постојат многу локални фестивали на пивото, чез фестивали и секојдневни дружења на најпознатиот мост во Бамберг „Untere Brücke“.

По завршувањето на курсот започна и семестарот. Бев фасцинирана од начинот на којшто се одвива наставата и големата дисциплина во секој поглед. Притоа, се сретнав со многу студенти од Германија и други европски земји, асистенти и професори кои секогаш нè бодреа да истражуваме и да ги следиме тековните случувања во светот. Со претходното теоретско знаење од Економскиот факултет - Прилеп и со истражувањата кои следеа за време на студирањето во Универзитет во Бамберг ги

проширив моите видици и аспекти од многу области како што се: економија, финансии, човечки ресурси итн. Преку запознавање со моите колеги и пријатели јас научив многу за државите од коишто доаѓаат. Притоа, дојдов до сознание дека медиумите ни ги прикажуваат случувањата во светот на еден начин, но шансата да контактираш со луѓе кои живеат на тие места е непроценливо искуство. Сето тоа ми овозможи да ја запознам нивната култура, нивните обичаи и навики и да научам повеќе за економската и политичката ситуација во нивните земји.

Сите овие работи ме мотивираа да аплицирам за продолжување на мојата мобилност на Универзитетот во Бамберг, така што таму останав уште еден семестар. Ако пријавувањето за мобилност во Бамберг беше мојата прва најдобра одлука, оваа беше уште подобра. Наредниот летен семестар, се здобив со уште повеќе пријатели и непроценливи академски искуства. Оваа размена ми помогна да се развијам како личност и да преземам наредни чекори за повеќе интернационални дружења и професионално усовршување. Освен тоа, мобилноста Еразмус+ ми помогна да научам како да бидам дел од големата интернационална заедница. Накратко, ова мое искуство делуваше толку убаво како во бајките, но сепак беше реалност. Затоа, на сите студенти искрено им препорачувам да не се двоумат и да станат дел од бајката наречена мобилност Еразмус+.

Erasmus+

Од работата на дебатниот клуб на Факултетот

Дамјан Чкатроски

На секоја држава и е потребна жестока дебата за секој нејзин чекор. Едни од најгласните во таа дебата треба да бидат студентите. Бидејќи во претходниот период дебата меѓу студентите беше запоставена, произлезе идејата за креирање на Дебатен клуб со што ќе се промени оваа состојба. Желбата да се слушне гласот на студентите веќе постоеше, но недостасуваше катализатор за таа желба да премине во реалност. Со поддршка од неколку колеги, беше покрената иницијативата за креирање на Дебатен клуб на Економски факултет-Прилеп којшто за сега претставува единствена ваква иницијатива во нашиот Универзитет.

Искрено, еден од моментите кој најмногу нè натера да креираме Дебатен клуб во којшто ќе ги судриме нашите мислења и ставови беше нашиот

заеднички став дека многу од студентите, а и воопшто сите граѓани сè почесто отвораат дебати на социјалните мрежи. Сепак, дебатите на социјалните мрежи се хаотични, често пати отсутствуваат факти или пак тие се непроверени, не постојат правила и модел и, секако, учесниците можат лесно да ги избришат трагите од дебатата откако заклучокот нема да им одговара. Дебатата не е нешто кое што би им штетело на било кој од говорниците односно, спротивставените страни туку, напротив, преку заклучокот од дебатата се произнесува најдобрата варијанта или решение за дадениот проблем околу којшто се дебатира.

Иницијативата за креирање на Дебатниот клуб беше поздравена од сите професори коишто дознаа за Клубот, професорот д-р Љупчо Печијарески и асистентката м-р Рената Петревска Нечкоска директно застапаа зад нашата идеја, а многу од нив како што се: проф. д-р Марјан Ангелески, проф. д-р Моника Ангеловска Дичоска, проф. д-р Снежана Мојсовска Саламовска и др. придонесоа за темелите и почетоците на Клубот да бидат цврсти. На првиот, основачки состанок се појавија колешки и колеги од прва, втора, трета и четврта година и зборувавме за целата проблематика околу дебатирањето, моделите, формата, правилата на игра и ја зададовме првата пилот тема: „Елаборација на дефиницијата за демократија од универзитетот Стенфорд. Дали и колку нашата држава е Демократска?“. Истовремено, креиравме профил на Дебатниот клуб на социјалната мрежа Фејсбук, и веб-портал на системот за електронско учење Moodle. Во продолжение, од првиот состанок, произлегоа повеќе теми наведени во продолжение. Во однос на темите имавме различни ставови и сметавме дека има многу материјал за дебата.

Fahrenheit 451 односно значењето и улогата на книгите. Какви книги се читаат денес меѓу

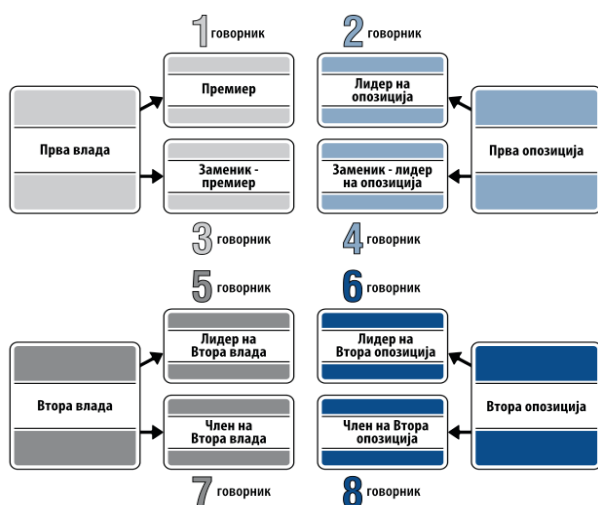
помладите? Каква литература преовладува? Што е со стручната литература? Што е со класичните писатели и литература? Со што младите во оваа држава го оформуваат нивното мислење? Дали секоја книга е добра за разумот? Дали сите книги го острат умот или некои го отапуваат? Зомбирање, перење на умот. Дали библиотеките треба да имаат листа на книги кои што се забранети?

Квалитет на образованието. Начинот на кој студентите го стекнуваат знаењето. Колку значи оцената кај еден студент? Дали нашето образование е со висок квалитет? Колку е спремен и изделкан еден финален продукт на нашите универзитети? Каква е разликата меѓу нашето образование и во државите што го имаат подобро или сметате дека тоа подобрување е лошо. Разлики во ставовите кај граѓаните во Република Македонија. Што придонесува во нашата земја да имаме два тотално спротиставени различни светови? Кои се карактеристиките на едните, а кои на другите жители на световите? Зошто тоа се случува постојано низ годините?

дали студентот треба агресивно да се постави кон своите колеги? Дали е потребна себе-мотивација или само чиста амбициозност?

Илустрација на форматот Британска парламентарна дебата

Информирањето на младите. Дали социјалните мрежи негативно влијаат врз информирањето на младината. Дали постои разлика меѓу информациите кои ги пласираат стандардните медиуми и медиумите на социјалните мрежи. Дали социјалните мрежи воопшто негативно влијаат врз младината?

Колку и дали е потребно да се форсира преку амбициозноста на студентите во насока на „уништување“ на својата „конкуренија“. Дали студентите меѓу себе претставуваат некаква конкуренција? Доколку треба да постои амбициозност,

Покрај темите, предмет на разговор беше и моделот на дебатирање. Со помош на прирачникот од Младински образовен форум, прирачникот за водење на дебати од ФАМИС и Прирачник за дебати од OSCE дојдовме до заклучок да го употребиме британскиот модел за дебата. При тоа, целта беше со помош на модел секој да има можност да го искаже своето мислење. Британската парламентарна дебата влече корени од процедурите во двата дома на Британскиот парламент. Токму затоа и веламе дека дебатата се одвива во Домот. Изразот „дом“ симболично се однесува на донесувачите на одлуки во институцијата парламент, но во вистинскиот контекст на дебата се мисли на самите учесници во дебатата.

Темата за дебата ја предлага претседавачот на домот кој, воедно, ја модерира целата дебата и донесува одлука за победникот. Во дебата се натпреваруваат четири тимови составени од по двајца говорници. Притоа, два тима ја поддржуваат темата, додека другите два ја напаѓаат. Тимовите кои дебатираат за усвојување на предлогот на домот се нарекуваат „пропозиција“ или „влада“, додека тимовите кои дебатираат против предлогот ја претставуваат „опозицијата“. Тимовите, всушност, претставуваат политички партии или фракции. Дебатата се одвива во два дела, т.е. „две маси“. На овој начин, се симулира дебата во двата дома на Британскиот парламент, односно „првата маса“ го претставува Долниот дом, додека „втората маса“ Горниот дом на Парламентот. На „првата маса“ дебатираат Првата влада и Првата опозиција, додека на „втората маса“ дебатираат Втората влада и Втората опозиција.

Во иднина, Дебатниот клуб при Економски факултет-Прилеп ќе настојува да подготвува учесници на дебатни форуми и ораторски натпревари што ќе бидат одржани на некој од Универзитетите во Република Македонија. Минатата година, темата за дебата беше „Ја познавам ли доволно Европската Унија?“, а претходно „Долго време пред вратите на Европската Унија, каде е клучот?“. Овие настани се организирани со поддршка на повеќе европски фондации како што се: Konrad-Adenauer-Stiftung, Friedrich Ebert Foundation и сл. Целта е нашето знаење, енергија и желба за натпревар и натаму да бидат главниот поттик преку вакви форми на дебатирање да оставиме печат во светот каде единствената надеж за подобра иднина е во младите интелектуалци.

Новости од АИЕСЕК

Сара Божиноска

„Ако вашите активности ги инспирираат другите да сонуваат повеќе, да дознаат повеќе, да направат повеќе и да станат повеќе, вие сте лидер.“ Сè зависи од нас, од нашата активност за прифаќање на предизвиците и можностите коишто доаѓаат во нашиот живот. Со самото вклучување во светот околу нас и со самата храброст што ја имаме за запознавање со општеството во кое живееме и обидувањето да го промениме на позитивен начин, ние сме таа промена што светот сака да ја доживее, ние сме тој лидер чиј глас другите сакаат да го слушнат.

Сите знаеме за формалното образование и сите ние сме биле вклучени и имаме искуство од него, но се поставува прашањето: Колку младите се вклучуваат во неформалното образование? Дали младите се запознаени со значењето на неформалното образование и колку од нив имаат слободно време за да се вклучат во неформално образование? Со неформалното образование младата личност добива ново искуство и поголема слика за светот околу него. Неформалното образование е предизвик за младите со којшто можат да одлучат со што ќе се занимаваат во животот и дали ќе ја преземат улогата на лидер. Ќе слушнете за патувања низ светот и ќе запознаете многу млади луѓе на иста возраст како вас кои одат на најразлични светски дестинации, на семинари и конференции, односно на нови искуства произведени од ова неформално образование. Ќе се запрашате кои се тие, како го постигнуваат тоа и како имаат толку слободно време? Тоа сме ние! Активистите

во најголемата младинска организација АИЕСЕК! Спроведуваме најразлични активности како што се: семинари, обуки, тренинзи, презентации, конференции и постојано сме отворени за сите млади кои сакаат да волонтираат и да размислуваат надвор од кутијата. Најдоброто од сè е што сето ова го организираме самите ние.

За оваа година имаме планирано неколку проекти. Почнувајќи од септември, кога направивме регрутација на нови членови во АИЕСЕК Македонија. Притоа, со посветена работа, комуникација и договор со сите членови на АИЕСЕК од цела Македонија ние успеавме да го зголемиме бројот на членови за академската 2017/18 година. Ние сме премногу горди на овој резултат, и всушност, тоа нè поттикнува и нè мотивира да продолжиме со организација и работа. Заинтересираноста на младите во Македонија. Но, нашата работа не престанува тука. Планираме да одржуваме едукација на новите членови преку некои сесии од страна на старите членови, работилници и тимска работа, за нивниот личен и професионален развој, како волонтери, и за нивното приспособување тука. Во ноември, ќе се случува изборот на нови потпретседатели, за академската 2017/18 година, на секое функционално подрачје. Секој од членовите, без разлика на рокот на неговото членување, може да аплицира за потпретседател. Потоа ќе организираме проекти за поврзување на АИЕСЕК со младите. Планираме да бидат два и тоа: Youth Academy и Local Volunteer. Исто така, планираме проекти за оваа зима, како што се Интернационална градинка и професионален тренинг на младите кои ќе имаат шанса да стекнат професионални вештини, со кои ќе донесеме минимум 7 интернационални практиканти.

Покрај овие проекти кои ќе се случуваат во Прилеп, се организираат и конференции од страна на АИЕСЕК Македонија, како што се MOSEM и MILDS, коишто претставуваат годишни собири на сите членови од АИЕСЕК Македонија. Целта на овие конференции е да се овозможи развивање на лидерските способности на членовите на АИЕСЕК во Република Македонија. Оваа конференција овозможува интеракција со странски студенти, со постарите членови на организацијата, како и со искусни интернационалци кои преку своите сесии ги пренесуваат своите искуства и знаење на делегатите на конференцијата. MOSEM и MILDS се совршени шанси за да се обединат сите млади на едно место, односно најталентираната младина во Република Македонија. Тука имаме можност да дискутираме на различни теми за лидерство, едукација, финансии, менаџмент и да се развиваме себеси на професионално ниво. Овие конференции нè поттикнуваат да го направиме

следниот чекор за развивање на нашите потенцијали. Покрај сесиите кои се изведуваат на професионален и креативен начин, преку различни примери, симулации и игри, во текот на конференцијата, покрај формалниот дел, имаме време за забави и запознавање и дружење со сите делегати.

На овие конференции јас пронајдов дел од себе, се сместив во АИЕСЕК чувствувајќи се како дома, едноставно, тука јас пораснав. Ова е совршена можност за секоја млада личност, да ја пронајде својата мотивација, да го разбуди креативниот дел од себе и да го развие својот сопствен потенцијал. Учејќи за лидерството и менаџерските способности и што сè вие можете да направите во светот како поединец, а и како активист во АИЕСЕК, никогаш не би го пропуштиле ова искуство.

Новости од Студентски парламент

Андреј Габроски

Со доаѓањето на уште една академска година, студентите се соочуваат со нови можности за знаења, практики и искуства, како во образовните, така и во општествените активности. Од повеќето активности на Студентскиот парламент при Економскиот факултет - Прилеп во изминатиот период треба да се истакне учеството на информативна средба организирана од страна проректорот за студентски работи на Универзитетот „Св. Климент Охридски“-Битола, проф. д-р Виолета Маневска. Целта на оваа средба беше да се споделат позитивните и негативните искуства од општествените случувања на единици од нашиот универзитет, потоа планирање и имплементација на различни активности и настани, како и остварување на соработка помеѓу студентите од различни факултети. Имајќи го предвид позитивното искуство, беше заклучено ваквите настани да станат почеста практика во иднина, со што ќе се овозможи дополнително збогатување на програмите за развивање на културните, забавните, спортските и рекреативните активности на студентите, како и за поттикнување на научно-истражувачкото творештво.

Во тој контекст, кон крајот на месец октомври, 2017 година Студентскиот парламент при Економскиот факултет-Прилеп ја планира својата прва спортска активност, односно ќе биде организиран вториот турнир во пинг-понг на којшто право на учество ќе имаат сите студенти од Универзитетот „Св. Климент Охридски“-Битола. Вториот турнир ќе се одржи користејќи ги искуствата стекнати од организацијата на минатогодишниот прв турнир на кој учествуваа околу 50 студенти и којшто претставуваше одлична можност за социјализација преку неформално дружење. Неопходно е да споменеме, дека во тек се и подготовките за избор на нови членови во Студентскиот парламент од редот на студентите на Економскиот факултет - Прилеп. Тоа значи дека претстои период во кој нашата програма дополнително ќе се надополнува и изменува со нови идеи и приоритети, со цел исполнување на барањата и на потребите на студентите, како и зголемување на студентското учество во образовните процеси.

MUST..... READ, SEE, LISTEN

Виолета Глигоровски

The Stranger, роман од францускиот автор Алберт Ками, објавен во 1942 година.

“Since we’re all going to die, it’s obvious that when and how don’t matter.”

Алберт Ками е роден 1913 година во Алжир, а умира 1960 година во Франција. Култно име, коешто ќе придонесе за развој на филозофијата на апсурдот како правец. Добитник е на нобелова награда за литература во 1957 година. Тој е автор на романите: „Странецот“ и „Чума“, есеите: „Митот за Сизиф“, „Револтираниот човек“, театарските пиеси: „Калигула“, „Недоразбирање“, итн. Во романот е прикажана современата алиенација на човекот од општеството. Темата во романот е бесмислениот живот на Мерсо и судењето за уште побесмисленото убиство што го извршува. Идејата на Ками е да ја пронајдеме смислата на живеење, бидејќи секој живот има смисла. Да не откриваме понатаму, прочитајте

“Shutter Island” (2010), култен американски психолошки трилер, филм на режисерот Martin Scorsese, а пишуван според најдобро продаваниот роман на Dennis Lehane. Дејството се одвива во 1954 година, во психијатриската болница за криминалци, лоцирана на островот shutter Island, во близина на пристаништето во Бостон. Приказната започнува кога една од пациентките во болницата исчезнува, којашто е обвинета за тројно убиство, а федералните агенти

доаѓаат на островот да го истражуваат овој случај. Агенстите во болницата откриваат дека во болницата, докторите практикуваат разни неетични и илегални експерименти врз пациентите и тоа со психотропни супстанции, лоботомија, и ги откриваат сите мистерии поврзани со болницата на островот. Дејството во филмот изобикува со длабока мачнина, бидејќи ја опишува есенцијата на злото во човекот, темната страна на умот и на што е човекот спремен само да ја сокрие вистината. Да не откриваме понатаму, гледајте...

Gordon Matthew Thomas Sumner, или подобро познат како Sting британски музичар, вокалист и текстописец. Sting беше вокал во бендот Police од 1977 година до 1986 година, а веќе во 1985 година ја започнува својата соло кариера. Во својата музика вклучува елементи на рок, џез, реге, new-age. Sting има продадено преку 100 милиони албуми, и така станува најдобро продаван музички артист. Во рамките на својата светска турнеја ќе гостува во скопје на 15 Октомври, во ВИП Арената „Борис Трајкоски, како еден од музичарите којшто е во топ листата на музички рок артисти. Must listen...

ЕНИГМА	ЕКОНОМСКА ДЕЈНОСТ ПРОИЗВЕДУВАЊЕ	РАСПЛОДУВАЊЕ, РАЗМНОЖУВАЊЕ	ПОЗНАТ СВЕТСКИ ПЕЈАЧ, ПОП	КОЦКАРСКА ИГРА	ВОЛШЕБНА ЗЕМЈА ОД ПРИКАЗНИТЕ	ДАТУМ	НОРВЕШКА	РУСКА АТЛЕТИЧАРКА, МАРИЈА	ПАРЧЕ МЕСО ОД ГРБОТ	ПЕЧАТНИ ГРЕШКИ (ЛАТ.)	РИБАРСКА МРЕЖА	УМБЕРТО НОБИЛЕ	ЗАГАРКА	ГРАД ВО ИТАЛИЈА ФЕСТИВАЛ НА ЦВЕКЕТО	ШВЕДСКИ ГОЛМАН, АНДРЕАС
ЕКОНОМСКА ВРЕДНОСТ НА ПРИРОДАТА															
СТАРОТО ИМЕ НА ДУБРОВНИК							РУСКА ЗАПРЕЖНА КОЛА								
ОСИЛКА НА ЖИТО					МАЛ ТОПУЗ СЕЛО ВО СКОПСКО							БОЈА ЗА КОСА СЛАВЕН БРАЗИЛСКИ ФУДБАЛЕР			
ИВО ПАТИЕРА			ПРИВРЗАНИК НА ЕТАТИЗМОТ СРЕДСТВО ЗА УБРУЗ. НА РАСТ								ГРАДСКО ЗЕЛЕНИЛО КАМЕН (ПОЕТ.)				
ЗЛАТКО (НАГ.)					ВУЛКАН ВО ЈАПОНИЈА ФК ОД ХОЛАНДИЈА								ЕТОРЕ СКОЛА МЕРКА ЗА ПОВРШИНА		
АМЕРИКАН. ПЕЈАЧКА, САРА				ГАРД ВО КАРАТЕТО ИТАЛИЈАН. АКТЕРКА, РАЛИ						ИСТОРИСКО МЕСТО ВО САД РЕКА ВО ЈУЖНА АМЕРИКА					
КЕЛНЕР. ПРИСЛУЖНИК (ТУР.)								ХОЛИВУД. АКТЕРКА, ДИЈАЗ ФУДБАЛЕР НА ГАНА, МАЈКЛ							
ГЕРМАНИЈА		СЕЛО ВО СКОПСКО ДРЖАВА ВО АЗИЈА							МЕТАР ШПАНСКИ СРЕБРЕНИ ПАРИ						
ЖИТЕЛ НА ЕДНА ЕВРОПСКА ДРЖАВА							ШВАЈЦАР. НОВИНСКА АГЕНЦИЈА ПОКАЗНА ЗАМЕНКА								
СРЕДО-ЗЕМНА БИЛКА					ДРЖАВНО ОБЕДИНУВАЊЕ ЗНАК ЗА ИРИДИУМ										
БОРЦИ					ИТАЛИЈАН. АКТЕР. ФРАНКО ГЕРМАНИЈА										
САРАЕВКИ ДИРИГЕНТ															

ВОЛШЕБЕН ЛИК

ХОРИЗОНТАЛНО И ВЕРТИКАЛНО:
А, А, АР, ГРЕТ, ДЕН, Е, ЕН, ЈА, КО,
КОН, МАР, МИ, НИН, НО, НО, ЊЕ,
РА, СТАН, ТИ, ЦА,

- Општествена наука што се занимава со изучување на прераспределбата: штедење,
- Град во Романија
- Прибележување
- Холивудска актерка (Вива Лас Вегас)
- Белгиска тенисерка, Жастин

	1	2	3	4	5
1					
2					
3					
4					
5					

сканди: ПРИРОДНИ РЕСУРСИ, РАГУЗА, ТАРАНТАС, ОСИЛ, ТОКМАК, КНА, ИП, ЕТАТИСТ, ПАРК, ЗЛАТЕ, ОНТАКЕ, ЕС, ВОН, КАМАЕ, АЛАМО, ОДАЦИЈА, КАМЕРОН, Д, БОЈАНЕ, М, СЛОВАК, СДА, ТАЛА, СОЈУЗ, ВОИНИ, НЕРО, ОСКАР ДАНОН. **волшебен лик:** ЕКОНОМИЈА, КОНСТАНЦА, АНОТИРАЊЕ, ЕН МАРГРЕТ, АНИН АРДЕН.

